

INTERPELLATION TILL STATSRAÅD

Från Riksdagsförvaltningen
2016-01-15
Besvaras senast
2016-02-01

Till statsrådet Ibrahim Baylan (S)

2015/16:312 Elområden, kärnkraftsavveckling och prisskillnader

Sedan 1 november 2011 är Sverige indelat i fyra så kallade elområden, vilket betyder att elpriset kan variera mellan olika delar av landet. Indelningen innebär att elen i genomsnitt är dyrare i södra Sverige, vilket drabbar sydsvenska konsumenter och påverkar konkurrenskraften negativt för sydsvenska företag.

Elpriset i ett elområde beror på hur utbud och efterfrågan ser ut i respektive område, på överföringskapaciteten mellan områdena och på hur mycket el som flödar in i eller ut ur det nordiska systemet. Sammantaget är det alltså flera samverkande mekanismer som avgör priset, men i ett område där produktionen är låg, efterfrågan stor och överföringskapaciteten från andra områden begränsad – som i elområde fyra – är risken för högre elpris större.

Bakgrunden till problemet med effektbrist i Sydsverige är stängningen av Barsebäcks två reaktorer 1999 och 2005. Med en samlad effekt på 1 200 megawatt motsvarade reaktorerna ungefär hälften av Skånes behov. Avvecklingen skapade stor effektbrist i hela södra Sverige, vilket inte borde ha kommit som en överraskning eftersom problemen har diskuterats ända sedan avvecklingen på allvar började debatteras på 1980-talet. Trots att riskerna var välkända gjordes inte tillräckligt för att lösa problemet.

På lång sikt löses problemet med effektbrist genom utbyggnad av elproduktion i söder, främst i elområde fyra, samt genom att kraftöverföringskapaciteten norrifrån byggs ut.

Sydvästlänken är det viktigaste exemplet på pågående utbyggnad av kraftöverföringskapaciteten. När den är färdig ökar överföringskapaciteten till elområde fyra med 1 200 megawatt, det vill säga ungefär motsvarande Barsebäcks effekt.

Dessvärre har förbindelsen försenats och idrifttagningen senarelagts vid flera tillfällen. Det gör att risken för prisskillnader kvarstår, en risk som helt och hållet bärs av hushåll och företag i Sydsverige.

Problemen riskerar dessutom att kraftigt förvärras av den förtida avvecklingen av reaktorer i Oskarshamn och Ringhals. De senaste dagarna har vi kunnat läsa i medierna att ägarna till de återstående sex reaktorerna – som är tänkta att fortsätta leverera el en bit in på 2040-talet – är tveksamma till huruvida det alls

är möjligt att få lönsamhet i driften och således överväger att stänga även dessa reaktorer redan före 2020.

En sådan utveckling skulle förstås skapa mycket stora problem i hela landet. För södra Sverige skulle det vara katastrof med kraftigt skenande elpriser. Redan nuvarande situation, med de senaste dagarnas kyla i kombination med lägre produktion i kärnkraften, har inneburit mycket kraftiga prisskillnader mellan norra och södra Sverige. I skrivande stund är elen dubbelt så dyr i södra Sverige som i norra och tidigare i dag var prisskillnaden över 400 procent!

Det är helt orimligt att hushåll och företag i södra Sverige ska bära kostnaderna för den effektbrist som uppstår när kärnkraftverk – tidigare Barsebäck och nu delar av Oskarshamn och Ringhals – avvecklas i förtid.

Det finns sätt att minska problemen.

Utöver förstärkt överföringskapacitet och utbyggd elproduktion – som bidrar till att lösa problemen på längre sikt – har ett par andra förslag presenterats för att minska problemen med potentiella prisskillnader. Ett alternativ är att göra om indelningen till två elområden (vilket var det ursprungliga förslaget) i stället för fyra. Ett annat är att uppdraga åt Svenska kraftnät att garantera minimikapaciteten mellan elområdena, enligt ett utredningsförslag som presenterades av en snabbutredning som alliansregeringen tillsatte. Båda förslagen skulle minska problemen.

Energiministern har, när vi tidigare har debatterat frågan, sagt sig vara beredd att överväga åtgärder, men först efter att Sydvästlänken är klar. Det är en märklig position, eftersom de potentiella problemen då minskar och det således vore mer angeläget att agera nu. Risker kommer dock att kvarstå även när Sydvästlänken är klar, inte minst efter att en ny utlandsförbindelse (Nordbalt) tas i drift.

När nu situationen både på kort och på längre sikt blir allt mer alarmerande är det dock angeläget att regeringen agerar skyndsamt. Energiministerns hittillsvarande besked att han inte avser att göra något alls åt situationen är helt orimlig.

Med anledning av ovanstående vill jag fråga statsrådet Ibrahim Baylan:

1. Är statsrådet beredd att nu ändra elområdesindelningen för att minska risken för prisskillnader mellan elområdena?
2. Är statsrådet beredd att – enligt det utredningsförslag som tidigare presenterats – nu uppdra åt Svenska kraftnät att garantera minimikapaciteten mellan elområdena, för att minska risken för prisskillnader mellan dem?
3. Är statsrådet beredd att sänka effektskatten på kärnkraft för att undvika en situation där fler kärnkraftsreaktorer avvecklas i förtid?
4. Vilka andra åtgärder är statsrådet beredd att vidta för att dels minska risken för skenande elpriser generellt, dels minska risken för prisskillnader mellan elområdena?

.....

Jonas Jacobsson Gjörtler (M)

Överlämnas enligt uppdrag

Lisa Gunnfors